

Suurat Al-Xijr

سُورَةُ الْحَجْرِ

Magaca Eebe yaan ku Billaabaynaa ee Naxariis guud iyo mid gaaraba naxariista.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Xarfaha hore waa la soo sheegay Macnahooda, Kuwana waa Aayadaha Kitaabka iyo Quraanka cad.

الرَّيَّةَ نَايْتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنِ الثِّبِينِ ﴿١﴾

2. Wax badanbay tamanin (jeclaan) kuwii Gaaloobay (Aakhiro) inay Muslimiin ahaadaan (adduunkii).

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٢﴾

3. ka tag ha cuneen hana raaxaysteene Hana Shuqliso yididiilo way ogaan doonaane,

ذَرَهُمْ يَاكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمِ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْمَلُونَ ﴿٣﴾

4. Magaalo la halaago oo kasta waxaa u sugnaaday Wakhti la yaqaanno.

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ ﴿٤﴾

5. Kamana hor marto umadi Aja-sheeda (wakhtigeeda) Kamana dib marto.

مَا نَسِيقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا نَسْتَخِرُونَ ﴿٥﴾

6. Waxay dhaheen kan Quraanka lagu soo dejiyayow Adugu waad waalan-tahay.

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ
الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾

7. Maad malaa'ig noo keentid had-daad run Sheegi.

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِنْ كُنْتَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾

8. Umana soo Dejinno malaa'igta xaq mooyee lamana sugeen Gaalada (mar-kaas).

مَا نُنزِلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا
إِذَا مُظْتَرِينَ ﴿٨﴾

9. Annagaa soo dejinnay Quraanka annagaana Dhawri.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَظِيرُونَ ﴿٩﴾

Quraanku waa Kitaab xaq suganna oo Eebe soo dejiyay, Gaaladuna markay ku Kaliyoobaan Narta oo Dadkii Caasiyiinta ahaa ee Musliimiinta ahaa laga saaro Naarta yay Shalaayi waxay Musliimiin u noqon waayeen, Waase la dhaafay Saacadeedii, waqti Calaacalna wuu Dhammaaday ee waa uun Janno mu'min iyo Naar danbiilayaal, illeen Adduunkii yay iska cuneen ooy iska Raaxaysteen iyagoo Xaqa Beeniyay Wayse arki waxa ku Dhaca Aakhiro, Cid kastana mudday leedahay ayna ka hor marayn kana dib marayn marka la halaagi, marka xaqa loo Cadeeyo. Gaaladii waxay ku sheegeen Nabiga (Naxariis iyo nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) inuu waalan yahay waxayna warsadeen in malaa'ig Loo soo Dejiyo, Malaa'igtu Farriin ama halaag unbay la soo Degtaa.

Tan kale Eebaa quraanka soo Dajiyay isagaana Ilaalin, Eebana wakaas ka Dhawray Quraanka Halmaansho, Badalaad, leexin, nusqaamin iyo wixii ku Dhacay Kutubihii hore oo leexin ah, Waxaadna aragtaa in Malaayiin muslimiina Xifdisantahay meelo kala duwan oo Caalamka ah, waxaa kaliya ee loo Baahanyahay in lagu Dhaqmo, lagana qaato xukunka, mucaamilada, maamulka iyo wax kastoo Nololsha taaban, illeen waa kutaab adduun iyo Aakhiree, Mase aha siday rabaan Gaaladu iyo Jaahiliintu inuu noqdo kitaab Aakhiro kaliya. Al-Xijr (1-9).

10. waxaan u dirray hortaa (rasuullo) Ummadihii hore.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِعَابِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾

11. Rasuul kasta oo u yimaaddana waxay ahaayeen kuwo ku jeesjeesa.

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١١﴾

12. saasaana u galinaa (Gaalnimada) quluubta dambiilayaasha.

كَذَلِكَ نَسَلُّكَهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٢﴾

13. mana rumeeyaan Quraanka waxaana tegay (hor maray) sumaddii «Jidkii» kuwii horreeyey.

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

14. haddaan uga furro korkooda irrid samada ooy ahaadaan kuwo kora.

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ﴿١٤﴾

15. waxay odhan lahaayeen waxaan uun la awday (La tiray) aragyadanadii, waxaabanse nahay qoom la six-ray.

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ ﴿١٥﴾

16. waxaan yeellay samada buruuj (Meelo) waxaan u qurxinnay kuwa dayi (eegi).

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَرَبَّيْنَاهَا لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٦﴾

17. waxaana ka dhawray shaydaan la tuuray «fogeeyey» dhammaantiis.

وَحَفِظْنَاهُمْ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿١٧﴾

18. mid dafa maqalka oo danab cad raaco mooyee.

إِلَّا مِنْ أَسْرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مِثْلُ مِثْقَلِ ذَرَّةٍ مِنْ ثَمِيرٍ ﴿١٨﴾

19. dhulkana waan fidinay waxaana ku ridnay «sugnay» dhexdeeda Buuro, waxaana ka soo bixinay wax kasta oo Miisaaman.

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رُسُومًا وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ﴿١٩﴾

20. waxaana idiinka yeellay dhexdiisa nolol iyo waxaydaan arzaaqi karin.

وَجَعَلْنَا لَكَ فِيهَا مَعْيَشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لِمُرْزِقِينَ ﴿٢٠﴾

Eebe wuxuu u diray Rasuullo Ummadihii hore, wayna ku jeesjeesi jireen Rasuul kasta, saasayna Quluubtooda xumaan loo galiyey ooyen Quraanka iyo xaqa u rumeynin, wax badan baana la halaagay hortood, Gaalnimadooda iyo madax adaygooda, haddii samadaa irdaha looga furo oo ay koraan waxay dhihi lahaayeen waa nala indho awooye oo xaq ma aragno waana nala sirxay, siday – sheegeen kuwo kor u baxay –, samadana Eebe wuxuu yeelay Manaasil iyo qurux ciddii eegi oo ku waano qaadan waana laga dhawray shaydaan mid maqalka dafa oo danab raaco mooyee, dhulkana wakaa Eebe fidiyey buurana ku sugay, Cunno miisaamanna ka soo saaray, Nololna dadka u dhexyeelay iyaga iyo waxayna arzaaqi karin oo xoola ah, Eebaa wayn, wataas awoodiisu iyo khalqigiisu iyo naxariistiisu iyo nicmooyinkiisu yaase ku waano qaadan oo rumeyn, oo ku mahdin oon Mu'miniinta ahayn. Al-Xijr (10-20).

21. waxaan agtanada khasnadihiisu «kaydkiiisu» ahayn ma jiro, umana soo dejinno qaddar la ogyahay mooyee.

وَأَنْ مِّن شَيْءٍ إِلَّا أَعَدَدْنَا خِزَايَةً وَمَا نُنزِلُهُ إِلَّا بِأَيِّدٍ مَّعْلُومَةٍ ﴿٢١﴾

22. waxaana dirnaa dabaysha oo Tallaasha (Daruurta) waxaana ka soo dajina samada Biyo aan idinku waraabinno idinkoon ahayn kuwo ka keydsan kara (gudhidda).

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَا كُفُوهً وَمَا أَسْمُرُ لَهُ، يَحْزَنُونَ ﴿٢٢﴾

23. annagaa wax nooleeyna waxna dilla, anagaana wax dhaxalla uun (u hadha).

وَأَنَّا لَنَحْنُ نُحْيِيهِ وَنُمِيتُهُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾

24. waxaana ognahay kuwiinna hor maray waxaana ognahay kuwiina dib maray.

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿٢٤﴾

25. Eebahaana isagaa soo kulmin dadka waana falsame oge ah.

وَأَنَّ رَبَّكَ هُوَ بِحَسْرَتِهِمْ إِنَّهُ، حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

26. annagaana ka abuuray dadka dhoobo doorsoon.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٦﴾

27. Jaankana (Jinniga) waxaan ka abuuray mar hore Naar samuum leh (Kulayl).

وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

Wax kasta Eebe agtiisa wuxuu ku leeyahay khasnad iyo meel kayd, wax walbana wuxuu ku leeyahay Eebe agtiisa qaddar la yaqaanno, dabayshana Eebaa soo dira si ay u tallaasho daruuraha, Samadana Eebaa uga keena kana waraabiya iyagoon kaydsan karin hadday gudhaan oo ceelku ama Wabigu ingago, Eebaa waxa nooleeyee waxna dila, una hadhi dhulka marka khalqigu halaagsamo isagaana og ciddii hor mari iyo tii dib mari, ama camalfican iyo camal xun ama geeri iyo nolol ama jahaadka iyo ka tagiddiisa, Eebaa dhammaan soo kulmin illeen waa falsame wax walba oge.

Dadkana Eebaa asalkoodii ka abuuray carro doorsoon, Jinnigana ka abuuray Naar kulul, Aayaduhuna waxay ku tusin in wax walba kaydhoodu Eebe agtiis yaal, in waxkasta qaddar la yaqaan leeyahay, in Eebe inoogu naxariisto Roobka iyo Biyaha, wax Eebe ka soo hadhay oo kaydin karana jirin, Geeri iyo Nololla Eebaa haya, isagaana baaqi ah, ciddii hor mar sheegaan iyo Mid Dib u dhac ku yimidna Eebaa oge ma aha war iyo hadal layska yidhi, in Eebe soo kulmin dadka, in Eebe Dadka assalkoodii Nabi Aadan ka abuuray carro doorsoon, oyan ahayn siday gaalada doqomada ah ee wax u dhiman yihiin sheegi, iyo in Jinniga laga abuuray Naar. waxaa soo dhanna waxay sugi Cibaadada iyo xaqnimada Eebe. Al-Xijr (21-27).

28. Xusuuso markuu ku yidhi Eebahaa malaa'igta Anugu waxaan ka abuuri Dad dhoobo doorsoon.

وَأَذَقْنَا لِرَبِّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا
مِّن صَلَٰصِلِ مِّنْ حَمَلٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٨﴾

29. Ee markaan ekeeyo kuna afuufo dhexdiisa Ruuxdayda ugu dhaca Sujuud.

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ، وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن رُّوحِي
فَقَعُوا لَهُ، سَٰجِدِينَ ﴿٢٩﴾

30. wayna Sujuudeen malaa'igtii dhammaan oo Kulansan.

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾

31. Iblis oo diiday inuu ka mid noqdo kuwa Sujuuday mooyee.

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ أَن يَكُونَ مَعَ السَّٰجِدِينَ ﴿٣١﴾

32. Wuxuuna yidhi (Eebe) Iblisow maxaad leedahay oodan u noqonin kuwa Sujuuda.

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّٰجِدِينَ ﴿٣٢﴾

33. Wuxuuna yidhi ma ihi Mid u sujuudi dad aad ka Abuurtay Dhoobo doorsoon.

قَالَ لَمْ أَكُن لِّأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ، مِن صَلَٰصِلِ
مِّنْ حَمَلٍ مَّسْنُونٍ ﴿٣٣﴾

34. Wuxuuna yidhi Eebe ka bax xageeda adigu waa lagu fogeeyaye.

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَٰجِعٌ ﴿٣٤﴾

35. Korkaagana waxaa ah Lacnad tan iyo Maalinta Abaal marinta (Qiyaa-mada).

وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٥﴾

36. Wuxuuna yidhi Eebow i sug tan iyo maalinta La soo bixin dadka.

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْ فِي إِلَىٰ يَوْمٍ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾

37. Wuxuuna yidhi Eebe Adugu kuwa la sugi Yaad ka mid tahay.

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾

38. Tan iyo maalinta Wakhtiga la yaqaan leh.

إِلَىٰ يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

Abuuridda Nabi aadan iyo sida Eebe u faray Malaa'igta inay u sujuudaan Iyagoo salaami een Caabudaynin, iyo sida Iblis u diiday, Isagoo iska Kibriyay oo u Sheegan jaahilnimo Inuu ka Asal fiican yahay iyo Sida Eebe U lacnaday naxariistiisana ugu Dheereeyay, loona sugay tan iyo Maalinta Dadka la soo bixin dhammaan waxaa lagaga sheegay Quraanka meelo Badan, Waxaase loo Baahanyahay uun in la ogaado in Iblis iyo xisbigiisu oo ah Inta gaalnimada iyo Xumaanta ku Raacday oy Col u yihiin Mu'miniinta, Islaamka Quraanka iyo Wanaaga, saas darteed waa in laga digtoonaado Colna laga yeesho Samahana lagu Dadaalo. Al-Xijr (28-38).

39. Wuxuuna yidhi Iblis Eebow i baadiyayntaada Darteed waxaan u Qurxin dhulka Dhexdiisa waana Dhumin dhammaan.

قَالَ رَبِّ يَا آغْوَيْتَنِي لِأَرْتَدَّنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ
وَلَا آغْوَيْتَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

40. Addoomadaada cibaadada kuu kali Yeelay mooyee (lana doortay).

إِلَّا عِبَادَكَ مِمَّنْ مَّخْلِصِينَ ﴿٤٠﴾

41. Eebe wuxuu yidhi kaasi waa Jid igu toosan (oo layska abaal marin).

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

42. Addoomadayda (toosan) Kuma lihid xujo Cid Ku raacday oo kuwa Baa-dida ah ka mida Mooyee.

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ

مِنَ الْعَاوِينَ ﴿٤٢﴾

43. Jahanamaana yaboohoodu yahay (inta dhunta) Dhammaan.

وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

44. Waxayna leedahay todoba irri-dood oo irrid Kastana waxay leedahay Qaddar loo qaybiyay (oo Ibiis iyo Col-kiisa ah).

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ

جُزْءٌ مَّقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

Eebe wuu dhumiyey Ibiis, isna wuxuu ku dhaartay inuu dhumiyo dadka dhammaan marka laga reebo addoomada Eebe ee toosan, kuwaasna Ibiis jid kuma leh, waxayna mudan Ibiis iyo inta raacday Naarta Jahannamo oo Toddobo irridood leh, irrid kastana loo darbay ciddii gali lahayd oo ah Ibiis iyo colkiisa (Eebe ha naga koriyee) iridahaasna waxay u kala gali sida loo sii kala xunyahay. Rasuulkuna (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) wuxuu yidhi: Jahannama waxay leedahay Toddoba iridood waxaana ka mid ah irrid uu ka gali ruuxii u siibta seefta Ummadayda. Waxaa wariyey Tirmidi. Cali Binu Abii Dhaalib (Eebe ha ka raalli noqdee) wuxuu yidhi: Iridaha Jahannamo wa Toddobo is korsaaran, waana la buuxin dhammaan. Waa wax Eebe laga magan galo. Camal fiican oo ah Eebe caabudid dhaba, Raacid Quraankiisa, Adeecidda Rasuulkiisa iyo xaq ku socod yaana lagaga koraa. Al-Xijr (39-44).

45. kuwa Eebe ka dhawrsadana waxay gali Janooyin iyo Ilo (durduri).

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾

46. waxaana la dhahaa ku gala Nabad galyo iyo Aaminimo.

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾

47. waxaana ka siibnaa waxa laab-tooda ku jira oo xiqdi ah, waana walaalo sariira isqaabilsan ku sugan.

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غَلٍ إِخْوَانًا

عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾

48. kumana taabto jannada dhex-deeda dhib xageedana lagama Bixiyo.

لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٨﴾

49. U warran addomadayda inaan anugu Dambi dhaafe Naxariista ahay,

﴿٤٩﴾ نَبِيٍّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾

50. iyo in Cadaabkaygu uu yahay Cadaabka daran uun.

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾

51. Ugana waran dadka Martidii (Malaa'ig) Nabi Ibraahim.

وَنَذَّبْنَاهُمْ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمُ الْمُرْتَدِينَ ﴿٥١﴾

52. Markay u soo galeen kuna Dhaheen salaam Kuna yidhi waanu idinka cabsan.

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ

وَجُلُودٌ ﴿٥٢﴾

53. ooy Dhaheena ha cabsan Waxaanu kuugu Bishaarayn Wiil cilmi yeelane.

قَالُوا لَا تَنْجُلْ إِنَّا نَبْشُرُكَ بِعَلْمٍ عَلِيمٍ ﴿٥٣﴾

54. Wuxuuna ku yidhi Ma waxaad ii bishaaraynaysaan Anoo odaynimo Itaabatay, Maxaad iigu Bishaaraynaysaan.

قَالَ أَبَشْرْتُمُونِي عَلَىٰ أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَا بَشِيرُونَ ﴿٥٤﴾

55. Waxayna dhaheen waxaanu Kuugu Bishaarayn Xaq ee ha noqonin Mid quusta.

قَالُوا بَشْرْتِكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِنَ الْقَضِيبِ ﴿٥٥﴾

56. Wuxuuna yidhi yaa ka Quusta Naxariista Eebihis kuwa Baadida ah mooyee.

قَالَ وَمَنْ يَقْضِ مِنْ رَحْمَةٍ رَبِّهِ إِلَّا الصَّالُونَ ﴿٥٦﴾

Eebe wuxuu raaciyay Xaalka mu'miniinta oo ah inay Janno aan xiqdi iyo Xasad iyo Xumaan iyo Dhib Lahayn ay gali iyagoo Walaalo ah isasoo Qaabilina, Eebana Waana danbi dhaafe, waana Ciqaabe, Waana in Danbi dhaaf la warsado, Cadaabkiisana laga digtoonaado. Aayadaha kalana waxay ka Warrami sida meelo Kale oo Quraanka ah lagu Sheegay Nabi Ibraahim iyo Malaa'igtii Bishaarada U waday iyo Siduu uga yaabay iyo siday u xasiliyeen uguna Bishaareeyeen Markuu Sheegay inuu Duq yahayna ay u sheegeen inay Dhab u wadaan kana Quusan naxariista Eebe, Wuxuuse u sheegay in Naxariista Eebe ka Quustaan Kuwa dhumay, Saas darteed waa in Eebe la rumeeyo Naxariistiisana la Rajeeyo Iyadoo la camal Fali. Al-Xijr (45-56).

57. Wuxuu yidhi Xaalkiinnu muxuu yahay Kuwan la Soo dirayaw.

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾

58. Waxayna dhaheen waxaa nallo Diray Qoom Danbiilayaal ah xagood.

قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ ثَمُودَ مِن قَبْلِكَ ﴿٥٨﴾

59. Ehelka (nabi) Luudh mooyee oo Waanu korin Dhammaantood.

إِلَّا ءَالَ لُوطٍ إِنَّا لَمَنْجُوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾

60. Haweenaydiisa mooyee oo noqon Kuwa ku Hadhi (Halaagga).

إِلَّا أَمْرَاتَهُنَّ فَذَرْنَاهُنَّ لِمَنْ الْغَابِرِينَ ﴿٦٠﴾

61. Markay u yimaadeen Ehelkii nabi Luudh kuwii La soo diray.

فَلَمَّا جَاءَ ءَالَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾

62. Wuxuu yidhi Idinku waxaad Tihiiin Qoom aan la Garanaynin.

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مِّنْكَرُونَ ﴿٦٢﴾

63. Waxayna dhaheen saas ma aha ee Waxaannu kuula Nimid waxay Shakiisanaayeen (Halaagoodii).

قَالُوا بَلْ جِئْتَنَا بِمَا كَانُوا فِيهِ يَبْتَرُونَ ﴿٦٣﴾

64. Waxaana kuula nimid Xaq, runna waan sheegaynaa.

وَأَنْتِنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾

65. Ee guuri Ehelkaaga qayb Ha-
beenka ka mida Socona Gadaashooda
yayna soo Milicsan Ruux ka Mida
(Dib) kuna socda meeja Laydin Faray.

فَأَسْرِبَ أَهْلِكَ يَفْطَعُ مِنَ اللَّيْلِ وَيَتَّبِعُ أَدْبَارَهُمْ
وَلَا يَلْتَفِتُ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَآمَضُوا حَيْثُ تَوَمَّوْنَ ﴿١٥﴾

66. Waxaana u waxyoonaay Amarkaas
ah in Cidhibta Kuwaas la goyn Subax-
dii.

وَفَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَاتِ دَابِرَ هَتُولَاءِ
مَقْطُوعٍ مُّصْبِحِينَ ﴿١٦﴾

Nabi Ibraahim Wuxuu warsaday Xaalkooda, Waxayna u Sheegeen in loo Soo diray Inay Halaagaan Qoomka nabi Luudh ee Danbiilayaasha ah Ehelkiisa oon Haweenaydiisu Kujirin mooyee oo iyada la halaagi, Markay Nabi luudh u yimaadeenna Wuu garan Waayay, waxayna u sheegeen inay ula yimaadeen Waxay Shakisnaayeen oo ah Halaaggooda, Wuxuuna Eebe faray inuu guuriyo Ehelkiisa uuna Daba socdo dibna Cidi soo eegin una Socdaan meejii la Faray, Waxaana loo waxyoooday Nabi luudh In xaalka Kuwaas lagu dhameeyay in la Cidhibgoyn Arootii. Waxayna ku tusin wanaagga in la isu bishaareeyo Inaan qaraaba-nimo dadka hanuunin karin inkastooy Waajib tahay in Qaraabada lagula dadaalo khayr iyo Dadkaba dhammaan, In Eebe ka Aarsan danbiilayaasha, in Amarka Eebe Fuli iyo in Ilaahay lagu Xidhnaado xaqana la raaco isaga unbaa wax tariye. Al-Xijr (57-66).

67. Waxaana yimid dadkii Baladka oo
bishaaraysan (aragga martida).

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٧﴾

68. Wuxuuna yidhi kuwan waa Marti-
daydii ee Ha igu ceebaynina.

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿١٨﴾

69. kana dhawrsada Eebe hana i
dullaynina.

وَأَقْرَبُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزَوْنَ ﴿١٩﴾

70. Waxayna dhaheen Miyaanaan
kaa Reebin Caalamka (inaad marti ga
liso cidna).

قَالُوا أَوْلَمْ نَنْهَأْكُمْ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

71. wuxuuna yidhi Kuwaasi waa
gabdhahaygii Hadaad wax Falaysaan
(ood guursanaysaan).

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَعَلِينَ ﴿٢١﴾

72. Cimrigaagee iyagu Baadibay ku
Wareersan Yihiin.

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٢٢﴾

73. Waxaana qabatay Qayladii qorrax
soo baxa.

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٢٣﴾

74. Waxaana ka yeellay korkoodii
hoostooda Waxaana ku soo daadinnay
Korkooda Dhagaxyo Naar ah.

فَجَعَلْنَا عَلَيْهِمَا سَافِلًا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَابًا
مِّن سِجِّيلٍ ﴿٢٤﴾

75. Arrintaasna calaamooyin baa ugu
sugan Kuwa Fiirfiiriya (Fikira).

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّمَن تَوَسَّعَ صَدْرُهُ ﴿٢٥﴾

76. Waxayna kutaal Magaaladaas
waddo toosan (oy maraan oo cad).

وَأَتَمَّتْ لِسَانُ مَقِيمٍ ﴿٢٦﴾

77. Arrintaasna calaamad yaa ugu sugan kuwa Xaqa rumeeyay.

وَإِن فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾

Dadkii Magaalada waxay soo Qaabileen martidii iyagoo dooni Caadadoodii xumayd, Wuxuuse warsaday Nabi Luudh inayna ku Ceebeeynin kuna dullaaynin martidiisa, Hana guursadeen Gabdhihiisa iyo kuwa Magaalada, waxayse ku sugnaayeen wareer iyo Baadi, Halkiibaana lagu Halaagay aroortii oo la daba Gadiyay Dhagax naar Ahna lagu soo daadiyay waana Arrin lagu waano qaato ciddii fikiri ama rumayn. Wayna muuqataa meejii lagu Halaagay. Waxaana loo baahanyahay in la Fikiro Wanaagana la raaco, Xumaantana laga Fogaado.

Abii saciid waxaa laga wariyay in Rasuulku (Naxariis iyo nabad galyo Eebe korkiisa ha yeelee) inuu yidhi ka dhawrsada Saadinta Mu'minka wuxuu wax ku arkaa Nuurka Eebee (Abii xaakim) waana Faraasada. Al-Xijr (67-77).

78. Waxayna ahaayeen Qoomkii kaynta Daalimiin (Qoomkii Nabi shucayb).

وَإِن كَانَ أَحْسَبُ الْأَيْكَةِ لَطَالِبِينَ ﴿٧٨﴾

79. Waana ka aarsanay, waxayna labaduba degenaayeen Waddo cad (oo la yaqaanno).

فَأَنْقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لِيَآمَارٍ مُّبِينٍ ﴿٧٩﴾

80. Waxayna beeniyeen Qoomkii Xijrina kuwii Loo soo diray (Saalax).

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾

81. Waana siinay Aayaadkanagii waxayna ahaayeen Kuwa xageeda ka jeedsada.

وَأَيُّنَّاهُمْ أَيُّنَّا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾

82. Waxayna ahaayeen kuwo ka Qota Buuraha Guryo aamina.

وَكَانُوا يُنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا أَمْنًا لَّهُمْ ﴿٨٢﴾

83. Waxaana qabatay Qaylo Aroortii.

فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةُ مُضْحِكِينَ ﴿٨٣﴾

84. Waxna uma tarin waxay Kasba-nayeen.

فَمَا أَعْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

85. Samooyinka iyo Dhulka iyo waxa u dhaxeeyana waxaan Xaq ahayn umaanan abuurin Saacaduna way iman ee iska saamax saamixid quruxsan,

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَأَيُّمَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾

86. Eebahaabaa ah abuuraha cilmiga lehe.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾

Qoomkii Nabi Shucayb iyana waxay ahaayeen Daalimiin Xaqa beenisay, waxayna Degenaayeen iyaga iyo Qoomkii Nabi luudhba Jid la maro oo la yaqaan oy Habboontahay in lagu waano Qaato, Sidoo kale Qoomkii Nabi saalax waxay beeniyeen Xaqii uu ula yimid iyo Mucjisadii, Kana jeedsadeen iyagoo ku Noolaa Meeja la yidhaah Xijr oo xagga Tabuug ah iyagoo Buuraha Guryo ka samaysan jiray iyagoo aamina, Waase la ciqaabay waxna uma tarin Xoolohoodii Waxaana ku Dhacay Masiibo. Rasuulkuna (Naxariis iyo nabad galyo Eebe korkiisa ha yeelee) Wuxuu Yidhi maruu maray Guryahoodii: Ha galina guryihii Kuwii la caddibay idinkoo ooyi mooyee, Hadaydaan ooyinna iska ooyhisiya Cabsi inuu idinku dhaco wixii ku Dhacay. (waa Xadiith Saxiix ah).

Tan kale Eebe wuxuu u abuuray Cirka iyo Dhulka iyo waxa u dhaxeeya Xigmad, Caddaalad iyo tusid Qudrada Eebe iyo ku waano Qaadasho, illeen Saacaddii Qiyaamaa imane, Waana samir iyo Dhaafid la isticmaalo Waxaan Dinta iyo Dhib ahayn, Eebana waa Abuuraha wax walba Og.

Saas darteed waa in wanaagga lagu Dadaalo Xumaanta, macaasida, Beeninta Xaqa iyo Dhibka islaamkana laga fogaado. Al-Xijr (78-86).

87. waxaan ku siinay Todobo soo noqnoqota «faataxada» iyo Quraanka wayn.

88. ee ha u taagin indhahaaga waxaan ugu raaxaynay qaybo ka mida. hana u murugoon una raarici (Jilci) garabkaaga (macaamiladooda) Mu'miniinta.

89. waxaadna dhahdaa anugu waxaan uun ahay u dige cad.

90. sidaan ugu soo dejinay Cadaab kuwii isu dhaarsaday (Dhibka xaqa).

91. ee kayeelay Quraanka Qaybo.

92. Eebahaa baan ku dhaartaye waan warsanaynaa dhammaantood.

93. waxay falayeen.

94. ee Muuji waxa lagu fari iskagana jeedso Mushrikiinta.

95. anagaa kaa kaafiyeyna kuwa jees-jeesa.

96. ee yeela Eebe Miciisa Ilaah kale wayna ogaan doonaan (waxa ku dhaca).

97. waxaana ognahay Laabtaadu inay ka cidhiidhyami waxay sheegi (oo xun).

98. ee ku Tasbiixso mahadda Eebahaa ahawna kuwa Sujuuda.

99. caabudna Eebahaa intay Yaqiintu kaaga timaaddo (Geeridu).

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِ وَالْقُرْءَانَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفَضْنَا حَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾

كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْءَانَ عَضِينَ ﴿٩١﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَسَعَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

فَأَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

وَلَقَدْ عَلِمْنَا أَنَّهُ يَصْبِقُ صَدْرَكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٩٨﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٩﴾

Eebe wuxuu siiyey Nabiga Faataxada iyo Quraanka wayn, wuxuuna faray inayna khaldin adduunyo, una murgin gaalada, si fiicana kula noolaado Mu'miniinta illeen waan dige cade, uguna digo wixii ku dhacay kuwii xaqa dhibkiisa isu dhaarsaday oo kala qaybiyey Quraan, Eebana wuxuu faray Nabiga (Naxariis iyo Nabadgalyo Eebe korkiisa ha yeelee) inuu xaqa muujiyo oo la jahro qarisna dhaamaado, illeen Eebaa kaga filan kuwa jees jeesec, wuuna kaga fillaaday oo ciqaabay, illeen Quraankay kala qaybiyeene, oo Ilaah kale yeesheene, wayna ogaan ciqaabta ku dhacda, iyo inayna Laabtiisu la cidhiidhyamin xaq beentinta iyo xumaantay sheegi, iyo inuu daa'imo oo badiyo tasbiixda, mahadda iyo cibaadada Eebe inta yaqiintu oo Geerida ah uga timaaddo, taasina waxay ku tusin in cibaadada Eebe waxajib tahay inta ruux noolyahay, Ibnu khathir wuxuu yidhi: Waxayse sheegeen diin laawayaashu oo ah in yaqiinta loola jeedo Darajo Aqoonood oo marka la gaadho cibaadadu ka dhici ruuxa waa Gaalnimu, baadi iyo jaahilnimu, illeen Nabiyadii iyo asaxaabahood baa Eebe u yaqiinay uguna cilmi badnaa waxayna ahaayeen kuwa ugu cabsi iyo cibaado Eebe badan daacada way daa'imeen intay geeridu uga timid*. xaqana waa saas, suuradduna waxay ku dhamaatay in Quraanku wayn yahay, in dadka loo digo, in xaqa la muujiyo, in Eebe xaqa u gargaari, in eebe kaliya la caabudo, in la adkaysto Eebana la caabudo inta laga Geeriyoodo. Al-Xijr (87-99).

* saas waxaa qaba suufiyadii hore ee culimada ku gaalnimu xukumeen sida xallaaj iyo kuwa maanta qaarkood sida rabiiciyada ama timawceynta saldhiggeedu yahay nugaal. (dib u cegaha)